

https://www.thehrdirector.com/business-news/diversity_and_equality/french-law-prohibiting-bullying-in-the-workplace/(дата звернення 17.11.2019)

5. Christie Signs Tougher Law on Bullying in Schools By Rrichard Pérez-Peñajan. 6, 2011 URL: https://www.nytimes.com/2011/01/07/pyregion/07bully.html?_r=0 (дата звернення 17.01.2019).

6. Сафончик О.І. Поняття і види інформаційних правопорушень у соціальних мережах Актуальні проблеми цивілістики у цифрову добу: он-лайніві соціальні мережі: монографія / за ред Є.О. Харитоновна, О.І. Харитонової; уклад Б.В. Фасій ; НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2018. – 176 с. С. 148-159.

7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР Дата оновлення 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення: 15.11.2019).

8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435- IV. Дата оновлення. 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 15.11.2019).

9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2001 р. № 1618-IV. Дата оновлення 19.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 15.11.2019).

10. Електронні докази в суді: вирішення проблем доказування чи поле для фальсифікацій. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/elektronni-dokazi-v-sudi-virishennya-problem-dokazuvannya-chi-pole-dlya-falsifikaciy.html>. (дата звернення: 13.11.2019).

11. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>. (дата звернення: 17.11.2019).

12. Електронні докази в процесуальному праві: як це працює в українських реаліях. URL: https://protocol.ua/ua/elektronni_dokazi_v_protseualnomu_pravi_yak_tse_pratsyue_v_ukrainski_h_realiyah/.(дата звернення: 13.11.2019).

УДК 343.1

Маленко Ольга Валеріївна
асистент кафедри приватного права
Чернівецького Національного університету
імені Юрія Федьковича,
адвокат

ПРИНЦИП УНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджуються наукові погляди щодо наукового та практичного розуміння проблеми уникнення конфлікту інтересів при здійсненні адвокатської діяльності. Проведено аналіз норм чинного законодавства України та положень міжнародних нормативно-правових документів, які регламентують питання вирішення конфлікту інтересів при здійсненні адвокатської діяльності. Автором проведено аналіз положень Правил адвокатської етики та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» з визначеної проблеми. Досліджені різноманітні точки зору вчених та практиків щодо питань недопущення конфлікту інтересів при здійсненні адвокатської діяльності із дотриманням принципів законності, пріоритетності інтересів клієнта, з повагою до професії адвоката та з врахуванням принципу конфіденційності. На сьогодні залишається проблемним у регулюванні та практичному вирішенні питання наявності конфлікту інтересів у ситуації, коли адвокат обслуговує юридичну особу, а потім до нього звертається за наданням правових послуг посадові особи такої юридичної особи (наприклад, при оскарженні звільнення).

Недотримання адвокатом умов реалізації принципу уникнення конфлікту інтересів призводить до притягнення його до дисциплінарної відповідальності на підставі та відповідно до положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Притягнення до відповідальності призводить невчинення передбачених адвокатом дій щодо вирішення ситуації конфлікту інтересів. Адвокати доволі часто приховують наявний конфлікт інтересів, який фактично у більшості неявних випадків відомим є лише їм. Взаємовідносини клієнта та адвоката будуються на довірі, яка є неможливою у випадку неетичної та аморальної поведінки адвоката.

Ключові слова: принципи, етика адвоката, правила, закон, адвокатська діяльність, пріоритетність інтересів клієнта, конфіденційність, конфлікт інтересів.

In the provisions of a scientific article, the author reveals the scientific views regarding the scientific understanding of the problem of prevention of conflict of interests in the exercise of advocacy. The analysis of the current legislation of Ukraine and provisions of international legal documents regulating issues of conflict of interest in its advocacy. Basic principles of ethics of advocates, approved in the "Rules of Advocates' Ethics" and the Law of Ukraine "On Advocacy and Advocate Activity", are reviewed and analytically characterized in the article. Problematic issues regarding their use in the implementation of advocate activity in Ukraine are investigated. Different points of view of scholars and practitioners on the behavioral characteristics of an independent and free, competent and conscientious advocate with observance of legality, priority interests of the client, with respectful attitude to the legal profession, taking into account the principle of confidentiality and the inadmissibility of conflict of interest with the client. Today, it remains problematic to regulate and practically resolve the issue of conflicts of interest in a situation where a lawyer serves a legal entity, and then addresses him to provide legal services to officials of such legal entity (for example, when appealing dismissal).

Failure of a lawyer to comply with the conditions for the implementation of the principle of avoiding conflicts of interest leads to his disciplinary liability on the basis and in accordance with the provisions of the Law of Ukraine "On Advocacy and Advocacy". Prosecution leads to failure to comply with the actions provided by the lawyer to resolve the conflict of interest situation. Often, attorneys conceal an existing conflict of interest, which, in most implicit cases, is known only to them. The relationship between the client and the lawyer is built on trust, which is impossible in the case of unethical and immoral behavior of the lawyer.

Key words: principles, ethics of an advocate, rules, law, advocacy, priority of interests of a client, confidentiality, conflict of interests

Постановка проблеми. Професійна адвокатська етика обумовлена особливостями професії та професійною культурою. Адвокатська діяльність традиційно відчуває на собі сильний

вплив морально-етичних принципів. Можна навіть сказати, що дана діяльність регулюється нормами моралі в тій ж мірі, що й нормами права. Взаємовідносини клієнта та адвоката будуються на довірі, яка є неможливою у випадку неетичної та аморальної поведінки адвоката. Проблема конфлікту інтересів – одна із складніших етичних проблем для адвоката. У зв'язку із цим дослідження даного питання у світлі демократичного розвитку України та формуванням в країні громадянського суспільства видається своєчасним та зумовлює актуальність теми даного дослідження.

Аналіз дослідження даної проблеми. Проблематика принципів адвокатської діяльності досліджувалась багатьма науковцями, серед яких необхідно особливо відмітити таких вчених, як В.М. Хабіббулін, А. Заднепровський, Т.В. Варфоломєєва, С. Гончаренко, І.Ю. Гловацький, Я.П. Зейкан, П.Є. Короткова, Ю.О. Кухарук, Н.О. Обловацька, О.Д. Святоцький, Л.В. Тацій, С.Я. Фурса, П.В. Хотенець, О.Г. Яновська та ін. У колі зарубіжних вчених указані проблематики розроблювались М. Моллом, А. Коні, М. Борщевським тощо. Водночас, варто звернути увагу на те, що безпосередньо уникнення конфлікту інтересів, як один із найважливіших принципів професійної діяльності адвокатів, належним чином не розглядалось у науково-правовому середовищі України.

Метою статті є дослідження та розкриття значення принципу уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності як однієї з найважливіших засад професійної діяльності адвокатів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Тема конфлікту інтересів в діяльності адвоката, як й в діяльності юриста в цілому, і є доволі малодослідженою як вітчизняними науковцями, так і зарубіжними. Так, в літературі, яка присвячена даному питанню, зазначається, що, англійське та американське право містить чіткі критерії визначення конфлікту інтересів та права клієнта на захист в суді у випадку його виникнення, в той час, як в українському праві такі критерії відсутні [1, с. 20]. В зв'язку із цим, вчені при дослідженні конфлікту інтересів в діяльності

адвоката в Україні, перш за все, приймають до уваги та враховують досвід в даній сфері, який є в США та Великобританії. Аргументом на користь такої лінії дослідження є те, що доктрина конфлікту інтересів бере свій початок саме в англійському праві [2].

Так, насамперед необхідно визначити зміст поняття «конфлікт інтересів». На думку Р. Кандибіна, правильне розуміння змісту конфлікту інтересів є неможливим без розгляду двох основних категорій, які в сукупності утворюють сутність досліджуваного поняття. Даними категоріями є «конфлікт» та «інтерес» [3].

Найбільш розповсюдженими є два підходи до розуміння конфлікту. У відповідності із першим з них, конфлікт визначається як зіткнення сторін, думок, сил, тобто, в широкому сенсі. При такому підході конфлікти можливі як в живій, так й в неживій природі, а поняття «конфлікт» та «суперечність» фактично є рівними за об'ємом. Другий підхід полягає в розумінні конфлікту як зіткнення протилежно направлених цілей, інтересів, позицій, думок або поглядів опонентів або суб'єктів взаємодії. При такому підході розуміється, що для наявності конфліктної взаємодії є необхідною хоча б одна людина [4, с. 80].

З огляду на таке, конфлікт інтересів являє собою зіткнення інтересів його учасників, котрі, в свою чергу, є його предметом. Поняття «конфлікт інтересів» за вказаною позицією є свого роду «тавтологією» та співпадає по змісту із загальним поняттям конфлікту. Разом з тим, в юриспруденції поняття конфлікту інтересів наповнюється своїм особливим змістом.

Одне із найбільш загальних визначень конфлікту інтересів наводить Д.І.Дедов. Так, під конфліктом інтересів вчений розуміє загальноприйнятий термін, який визначає протиріччя між інтересами, які захищені правом та повинні бути задоволені діями іншої уповноваженої принципалом особи (повіреного, агента, директора, управляючого), та особистими інтересами цієї уповноваженої особи [5, с. 1].

Отже, в яких випадках адвокат в ході здійснення своєї діяльності може стати учасником конфліктів? Як зазначає

Ю.І. Солов'єва, саме в неминучості конфліктів полягає специфіка адвокатської діяльності. Воробйов А.В. також вказує, що конфлікт – це нормальне середовище проживання адвокатів [6]. Дійсно, значна частина діяльності адвоката пов'язана саме з вирішенням конфліктів, в який він виступає або представником довірителя (котрий вступив в конфлікт з іншою стороною), або його консультантом.

Як консультант, так й представник не повинні мати своїх безпосередніх особистих інтересів відносно предмета конфлікту, повинні діяти в інтересах клієнтів [7, с. 197]. У такому випадку адвокат не виступає в якості прямого або опосередкованого учасника конфлікту, а залучається до розв'язання конфлікту саме в силу своїх професійних обов'язків. Вищевказане свідчить про те, що адвокат не просто має право, але й повинен приймати участь у конфліктах. Утім, не всі конфлікти є допустимими для адвоката. М. Барщевський зазначає, що саме таким недопустимим конфліктом для адвоката є так званий «конфлікт інтересів». Такий конфлікт інтересів насамперед є небезпечним тим, що може вплинути на рішення адвоката або на зміст його поради, що, в свою чергу, може завдати значної шкоди клієнту [8, с. 76-77].

Так, за умови найпростішого варіанту виникнення конфлікту інтересів він виникає, коли адвокат починає надавати юридичні послуги клієнту, інтереси якого суперечать інтересам його іншого клієнта, який є чи який був на обслуговуванні у адвоката, або інтересам самого адвоката. В даному випадку, мова йде не про будь-які інтереси, а саме про інтереси, захищені правом. Основна суть проблеми полягає у тому, що адвокат унаслідок співпраці з клієнтом володіє конфіденційною інформацією, яка була повідомлена йому без розрахунку на можливість використання проти самого себе. Свого часу М. Молло писав, що «очевидно, також, що раз ви надали пораду, або виступили по справі клієнта, ви не маєте права в тій же справі виступати проти нього» [9, с. 74]. Утім, вважаємо, що означений казус – це досить простий варіант можливого виникнення конфлікту інтересів адвоката, в свою чергу, в практиці виникають набагато складніші варіанти його розвитку.

У разі виникнення конфлікту інтересів у адвокатській діяльності він може спричинити виникнення реальної загрози інтересам клієнтів, підрив авторитету інституту адвокатури в цілому, виникнення недовіри між адвокатом та клієнтом. На законодавчому рівні в Україні та міжнародно-правових актах розроблені певні механізми уникнення конфліктів інтересів в адвокатській діяльності, що відобразилося у закріпленні відповідного функціонального принципу.

В науковій літературі є позиція, відповідно до якої, конфлікти інтересів в адвокатській діяльності за структурою поділяють на ті, що виникають між інтересами адвоката та клієнта (тобто, вертикальні), та ті, що виникають між інтересами клієнтів (тобто, горизонтальні). На практиці адвокатами не виключається і третій різновид таких конфліктів, зокрема змішані конфлікти – ті, в яких існують конфлікти і між інтересами клієнтів, і між інтересами клієнта та інтересами адвоката.

Поняття «конфлікт інтересів» викладено у ч. 8 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», згідно з якою — це суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності [10]. Як бачимо, законодавець розуміє конфлікт інтересів лише як протиріччя між інтересами та обов'язками адвоката. Інші сфери конфлікту інтересів не враховані. Вважаємо, що таке розуміння суті конфлікту не відповідає як усталеній практиці, так і міжнародно-правовим актам щодо цього. Так, Віденська Резолюція МАЮ з приводу ослаблення регулювання спілки юристів від 06.06.1998 р. визначає обов'язок адвоката уникати конфлікту інтересів. [11]. У свою чергу, Європейський парламент відсутність конфлікту інтересів відніс до основних цінностей юридичної професії (абз. 1 п. «А», п. «Е» Резолюції Європейського парламенту по адвокатурі та спільних інтересах у функціонуванні правових систем від 23.03.2006). Цю тенденцію відобразила і Хартія основоположних принципів

діяльності європейських адвокатів Ради адвокатських об'єднань і спілок адвокатів Європи. Хартія до основоположних принципів відносить і уникнення конфлікту інтересів між різними клієнтами або між клієнтом і адвокатом (п. «с»). На рівні національного законодавства більшість країн, що реалізують ліберальну концепцію правової держави, закріпили тією чи іншою мірою принцип уникнення конфлікту інтересів в правозахисній діяльності. Так, наприклад, у розділі 3.2. «Конфлікт інтересів» Кодексу професійної поведінки датських адвокатів та юридичної спільноти відмічається необхідність уникати ситуацій виникнення конфлікту інтересів [12]. У чинному законодавстві України, як ми вже зазначали вище, надано визначення «конфлікту інтересів». При цьому, із аналізу ст. 28 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» слідує, що конфліктом інтересів фактично визнається:

1) діючий конфлікт між інтересами клієнтів, з урахуванням інтересів колишнього клієнта (пп. 3, 7 ч. 1 ст. 28 Закону);

2) потенційний конфлікт інтересів:

– між інтересами клієнта та інтересами близького родича або члена сім'ї адвоката, який є посадовою особою, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правової допомоги (п. 5 ч. 1 ст. 28 Закону);

– між інтересами клієнта та інтересами адвоката, членів його сім'ї або близьких родичів, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, засновником (учасником) якого він є, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що можуть призвести до конфлікту інтересів (п. 6 ч. 1 ст. 28 Закону).

Окрім вказаного, Правила адвокатської етики, затверджені з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 року (ПАЕ) також містять норми щодо конфлікту інтересів. Так, ст. 9 ПАЕ, про неприпустимість конфлікту інтересів, зокрема, регламентує дії

адвоката у таких ситуаціях: Адвокат без письмового погодження з клієнтами, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими, або вірогідно можуть стати суперечливими, а також за таких обставин надавати їм професійну правничу (правову) допомогу. У разі отримання адвокатом конфіденційної інформації від клієнта, якому він надавав професійну правничу (правову) допомогу, пов'язаної з інтересами нового клієнта при наданні правничої допомоги, адвокат зобов'язаний отримати письмове погодження клієнтів, між якими виник конфлікт інтересів. Адвокат без письмового погодження з клієнтом, щодо якого виник конфлікт інтересів, не може представляти, захищати клієнта чи надавати йому професійну правничу (правову) допомогу, якщо інтереси клієнта суперечать власним інтересам адвоката. За відсутності письмового погодження клієнта, в разі виникнення конфлікту інтересів у процесі реалізації адвокатом договору, такий договір має бути розірваний з дотриманням умов, визначених цими Правилами [13]. Загалом вимоги цієї частини ст.9 ПАЕ зводяться до необхідності отримання від клієнта письмового погодження, яке дозволяє адвокату діяти, перебуваючи у стані конфлікту інтересів. Така конструкція ПАЕ для українських адвокатів, на нашу думку, є досить ліберальною порівняно з нормами ІВА (International Bar Association) та ССВЕ (Council of Bars and Law Societies of Europe), де таке погодження не передбачене, та, наприклад, Правил етики адвокатів Польщі, де воно прямо заборонено (§ 46. Адвокат не може репрезентувати (представляти) клієнтів, інтереси яких є суперечливими, навіть якщо ці клієнти дають на це згоду. У разі виникнення конфлікту в ході розгляду адвокат зобов'язаний розірвати договір з клієнтом, чиї інтереси перебувають в конфлікті.) [14]. При цьому, зауважимо, що зазначена логіка здається більш переконливою, оскільки клієнт здебільшого перебуває під впливом професійного авторитета адвоката та може не розуміти наслідків надання такої згоди. Разом з тим, вважаємо, що такий стан має спонукати поважних українських

адвокатів застосовувати внутрішні етичні бар'єри, які повинні бути більш високими, ніж писані правила.

Таким чином, ключовим питанням є обізнаність у певній конфіденційній інформації, що в подальшому надає перевагу адвокату у конкретній справі. Чи є відомості про таку обізнаність документально підтвердженими для третіх осіб, чи вони відомі тільки адвокату, як вчинити правильно? Саме таку етичну проблему повинен вирішувати адвокат для запобігання потрапляння до ситуації конфлікту інтересів.

Більше того, на сьогодні залишається проблемним у регулюванні та практичному вирішенні питання наявності конфлікту інтересів у ситуації, коли адвокат обслуговує юридичну особу, а потім до нього звертається за наданням правових послуг посадові особи такої юридичної особи (наприклад, при оскарженні звільнення). Або засновники юридичної особи при виникненні спірних питань звертаються до одного і того ж юриста, що обслуговує юридичну особу. З огляду на таке, у першому випадку необхідно чітко розмежовувати, з ким саме укладено договір на правове обслуговування. Так, якщо стороною є юридична особа, то у разі звернення за правовою консультацією працівника, інтереси якого спрямовані проти інтересів юридичної особи як клієнта адвоката, адвокат зобов'язаний відмовитися від надання професійних послуг. Це ж саме стосується і ситуації, коли договір з юридичною особою завершено. Утім, адвокати не завжди чітко розуміють важливість дотримання інтересів юридичних осіб, що призводить до притягнення їх до дисциплінарної відповідальності та позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю із наступним виключенням із Єдиного реєстру адвокатів України.

Під час обслуговування юридичних осіб необхідно мати на увазі і той факт, що адвокат стикається і з їх комерційними таємницями, які підпадають під дію принципу конфіденційності. Так, Рада адвокатів України Національної асоціації адвокатів України в рішенні № 60 від 4-5 липня 2014 р. «Про застосування частини четвертої статті 40 Правил адвокатської етики» зазначила, що обов'язок адвоката відмовитися від доручення

клієнта за описаних обставин не є безумовним обов'язком, а виникає лише за умови володіння адвокатом інформацією, яка отримана ним у результаті роботи в юридичній особі та може бути використана проти такої особи [15].

Окрім вказаного, автор вважає за необхідне звернути увагу на таку етичну проблему, як проблема пріоритету одних принципів над іншими. Чи існує ієрархія принципів? Що слід вважати важливішим – пріоритет інтересів клієнта чи дотримання законності? Надати перевагу адвокатській таємниці чи інтересам родини? Так, відповідно до пп. 2.7 та 3.2 Кодексу поведінки європейських адвокатів (1998 р.) адвокат завжди зобов'язаний діяти в інтересах клієнта, які для нього завжди превалюють перед його власними інтересами та інтересами колег-юристів [16]. У цьому є сутність професії адвоката-правозахисника, юридичного радника, якому довіряють таємниці. Отже, принцип переваги інтересів клієнта превалює над іншими принципами, а якщо інтереси клієнтів можуть бути суперечливими, знову ключовим стає принцип неприпустимості порушення конфлікту інтересів. На наше переконання, першочерговим є застосування принципу неприпустимості конфлікту інтересів, навіть якщо адвокат впевнений, що інша сторона не здобуде доказів його обізнаності, що у подальшому дозволить уникнути інших складних етичних питань.

Недотримання адвокатом умов реалізації принципу уникнення конфлікту інтересів призводить до притягнення його до дисциплінарної відповідальності на підставі та відповідно до положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Притягнення до відповідальності призводить невчинення передбачених адвокатом дій щодо вирішення ситуації конфлікту інтересів. Адвокати доволі часто приховують наявний конфлікт інтересів, який фактично у більшості наявних випадків відомим є лише їм.

У свою чергу, питання неприпустимості порушення конфлікту інтересів не залишилися поза увагою й Ради адвокатів України, якою з цього приводу приймалися такі Рішення: — № 60 від 4-5 липня 2014 року «Про застосування частини четвертої статті 40 Правил адвокатської етики»; — № 7 від 4

липня 2015 року «Щодо наявності або відсутності конфлікту інтересів під час здійснення адвокатом захисту клієнта»; — № 127 від 13 листопада 2016 року «Щодо можливості надання правової допомоги адвокатами (подружжям) одночасно різним сторонам (учасникам) провадження»; — № 4 від 26 лютого 2016 року «Щодо можливості представництва інтересів двох або більше позивачів чи відповідачів адвокатом в одному цивільному процесі» [14]. Аналіз практики розгляду дисциплінарних справ адвокатів обласними КДКА та ВКДКА свідчить про те, що дисциплінарні комісії розглядають такі справи відповідно до наведених вище Рішень Ради адвокатів України та мають усталені позиції щодо розгляду відповідної категорії справ.

З огляду на викладене вище, слід зробити наступні висновки. По-перше, принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності — це законодавчо визначені основи адвокатської діяльності, відповідно до яких адвокат не має права надавати будь-які юридичні послуги клієнту, інтереси якого суперечать захищеним правам інтересам клієнта, якому надається або надавалися юридичні послуги, окрім випадків письмової згоди клієнтів, інтереси яких можуть бути порушені або суперечать інтересам самого адвоката, його близьким родичам або членам сім'ї, партнерам.

По-друге, принцип уникнення конфлікту інтересів закріплено як у національному законодавстві, так й у міжнародних актах, що говорить про його виключну пріоритетність.

У практичній діяльності адвоката питання уникнення конфлікту інтересів має відігравати першочергову роль, адже в разі наявності цього негативного аспекту професійного захисника може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

На завершення, варто відзначити, що принцип необхідності уникнення конфлікту інтересів має двоякий характер, тобто відноситься до групи організаційних та етичних принципів одночасно, при цьому, потенційного потрапляння

до ситуації конфлікту інтересів, ніж небезпека дисциплінарних стягнень.

Література:

1. Чумак Н.С. Конфликт интересов в юридической практике: в поиске разумных пределов. *Закон*. 2014. № 2. С. 20.
2. Деханов С.А. Конфликт интересов в системе деонтологических отношений адвоката и клиента в странах Западной Европы [Электронный ресурс]. 2010. Режим доступа : http://www.juristlib.ru/book_10503.html.
3. Кандыбин Р. Сущность и типология конфликта интересов на государственной службе в военной организации государства. [Электронный ресурс]. *Справочная правовая система «КонсультантПлюс»*. Режим доступа: <http://www.consultant.ru>.
4. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учебник для вузов. М.: ЮНИТИ, 2000. 551 с.
5. Дедов Д.И. Конфликт интересов. М.: Волтерс Клувер, 2004. 272 с.
6. Соловьева Ю.И. Нарушения профессиональных прав адвокатов. *Справочная правовая система «КонсультантПлюс»* [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.consultant.ru>
7. Хасан Б.И. Конструктивная психология конфликта. СПб.: Питер, 2003. 250 с.
8. Барщевский М.Ю. Адвокатская этика. М.: «Профобразование», 2000. 312 с.
9. Молло М. Правила адвокатской профессии во Франции. Традиции адвокатской этики. СПб. : Юридический центр Пресс, 2004. 91 с.
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI [Электронный ресурс] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
11. Резолюция МАЮ по поводу ослабления регулирования сообщества юристов [Электронный ресурс] // Expert Support of Human Rights Activity. 1998. Режим доступа : <https://eshra375.files.wordpress.com/2014/01/resolution-on-deregulatingthe-legal-profession-1998.pdf>.
12. Code of Conduct for the Danish Bar and Law Society (Rules and policy adopted by the General Council of the Danish Bar and Law Society) [Электронный ресурс]. 2008. Режим доступа : <http://www.advokatsamfundet.dk/Soeg.aspx?sw=code%20of%20conduct&gi=1320051238>.

13. Правила адвокатської етики: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf

14. А. Сітніков. Дотримання принципу неприпустимості конфлікту інтересів як наріжний камінь правил адвокатської етики : [Електронний ресурс]. https://unba.org.ua/assets/uploads/news/visnyku/2018-08-08-v-snik-naau_5b6ac3aa48a71.pdf

15. Рішення Ради адвокатів України Національної асоціації адвокатів України № 60 від 4-5 липня 2014 р. *Вісник НААУ*. 2014. № 4. С. 10-13.

16. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343

УДК 347.925

Тріпунський Григорій Яковлевич

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету

«Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ МИРОВОЇ УГОДИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У статті розглядаються теоретичні аспекти змісту мирових угод у цивільному процесі в розрізі регулювання даного інституту одночасно нормами матеріального і процесуального права. Наведено особливості вимог до змісту мирових угод у цивільному процесі у порівнянні із загальними вимогами до змісту цивільно-правих угод. Мирова угода у цивільному процесі повинна вирішувати цивільний спір, що є предметом відповідного судового розгляду, та засновуватись на взаємних поступках сторін, тобто бути дво- або багатостороннім договором. Слід звернути увагу на істотну відмінність звичайного цивільного договору та мирової угоди. Держава не контролює зміст кожного окремого договору на момент його укладення, а лише встановлює певні загальні вимоги до нього; зміст лише деяких із договорів стає предметом перевірки його